

LA PATRIA CATALANA.

SETMANARI DE LITERATURA, CIENCIAS, ARTS E INTERESSOS LOCALS.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.	ADVERTENCIA.	PUNTS DE SUBSCRIPCIÓ.
VALLS: trimestre. . rals 9. Fora » . . » 9 y 1/2. Un número sol. . . » 1.	No 's publicará cap escrit sense la firma del autor com tampoch se retornarán los originals que no 's inserten.	VALLS: Administració carrer de San Olaguer, 11. Barcelona: Teixidó y Parera, Pi, 6. Los demás punts remetent l'import de la subscripció en sellos de correu
ANY II.	VALLS 12 JUNY DE 1881.	NÚM. 19.

AVIS.

Ab lo present número termina lo trimestre corrent. Los senyors subscriptors de fora vila, se servirán enviar anticipadament l'import de lo nou trimestre de subscripció si no volen deixar de rebre lo periódich. Lo valor es admés en sellos de correu.

Valls, 12 Juny 1881.—Lo Administrador.

CRÓNICA.

Diumenge á la tarde arribaren molts firaires, y las botigas y tendas, apesar de ser dia festiu, donaren l'últim toch als seus aparadors pera presentarlos dignament en la fira que debia comensar y acabarse l'ensandemá.

Aquesta 's veié concorreguda, sobre tot de curiosós que vingueren á matar lo dia á Valls; empero tocant á negociants y tractants podem dir que fou poch animada, en termes, que, ni en bestiar per' conreu de terras, ni en productes agrícols, ni en mercaderias de la nostra producció se feu cosa que valgui la pena de ressenyarho particularment. Alguns animals de primer pel, algun fardo de género d'estiu, moltas ventas de planters de verduras, y algunas de lle-

gums es tot lo més que s' pot dir de la fira, debent fer constar, que, en general, las botigas no dirán en veritat que 'ls haja anat gens bé.

A quarts de tres de la tarde una música recorregué los carrers anunciant lo comensament del ball públich de *La Violeta* y á las 10 y 1/4 de la nit l'orquestra anomenada del *Xocolate del Vendrell* tocá una pessa de son repertori, frente lo Teatre principal d'esta Vila. Una hora després la banda dirigida per lo Sr. Marcelo Riera, enfrente del bonich café Ibérich, ahont també s'hi celebraba ball particular, tocá ab un ajust que s' feu aplaudir perquè no s'esperaba de molt tant, una sinfonia, una introducció de vals y un vals obligat de flautins que ho feren d'alló mellor.

En lo *Casino Catalá* també hi hagué ball de societat, lo qual fou bastant concorregut y lluit.

Ahir va fêr vuit dias que s'comensá á repartir bolas de estrignina als gossos que anaban sense bos ó collar ab lo nom del duenyo á que perteneixian. Desde aquella fetxa son molts los animals que han pagat ab sa vida lo descuit dels seus amos ó lo favor que algun próxim 'ls hi ha fet trayent-lis las per ells incómodas morrallas; basta

dir que solsament en lo referit dissapte passá de un centenar lo número dels morts.

No cal dir que tal espectacle repugná á molts vehins; més com aquí no hi ha cap delegat de la Societat protectora dels animals, no s'ha sapigut á qui recórrer pera protestar de la gran mortandat haguda.

..

Lo dia de Sant Joan farà dos anys que ab gran pompa y contento de tota la població de Valls lo Sr. D. Francisco Gumá, Director Gerent del ferro-carril, inaugurarà un passeig, mes que de luxo, útil y necessari tant pera los interessos de l' Empresa com pera los de la població.

Als pochs dias foren interrompudas las obras, que, varias vegadas se ha dit que tornarian á continuar, mes, han transcorregut 24 mesos y estem de la mateixa manera que 'l primer dia.

Fá cosa de dos mesos, y quant casi havia perdut tota esperansa, los que 's creuhen més entussiasistas del ferro-carril, y per consegüent amants del bé del poble, feren córrer la noticia de que 'l Sr. Gumá vindria als pochs dias pera continuar las obras comensadas. Averiguat lo cas resultá efectivament que dit senyor devia venir, pero que 'l principal objecte de son viatge no era l' assumpto passeig sino pera ferse cárrech de las obras contractadas ab los senyors Lloreda y Trulla, operació que ja no exigeix la presencia del Sr. Gumá, puig que actualment un senyor enginyer ho está fent en nom de la Empresa. Además, se diu que D. Domingo Sanromá, membre de la Junta Directiva, manifestá que per ara no era possible que 'l senyor Director Gerent pogués venir, á conseqüencia de sas grans ocupacions. Los propietaris dels terrenos per' ahont está indicat lo passeig comensan á cansarse de las móltas vegadas que han sigut convocats.

Últimament foren cridats per la Corporació Municipal, no sabem si oficiosament ó per conveniencia ó encárrech d' alguna persona, y temem que, si algun dia vé lo cas de que 's tingan de reunir per necessi-

tat, deixin de concórrer, puig aquesta cosa ja apareix un joch de noys y sembla que sols se busca tenirlos contents ab dolsas parauletas, sens que may s' arribi al verader terreno de la práctica.

Lo contrari passa en nostra germana Vilanova. En totas las familias hi há un fill més ó menys preferit, saben també que á Vilanova li correspont la preferencia, pero de cap manera voldriam que aquesta fós tant gran que sortint del seno de la familia passés al domini del públich, ridiculisant á Valls y particularment á algunas personas qu' estimem en lo que valen.

..

Cridem l' atenció de la Junta de Sanitat sobre la malaltia coneguda per *Carcinoma* del bestiar llanar, pus segons informes d' alguns ganaders, no es sols nostra comarca la infestada si que també las fronterisas.

..

La fira de Santa Coloma de Queral, ha sigut molt concorreguda. Pochs animals del pel, molts de treballats, bestia de llana en abundancia, molt de fret y pochs compradors.

..

Diu lo *Diari Catalá*, secció de Tarragona, en son número del Dijous que se calcula en mes de 200.000 duros lo perjudici ocasionat en la provincia per lo fort vendabal que comensá á bufar lo Dimars al matí.

Com desde que dit *Diari* feu lo càlcul fins á l' hora que pará lo vent passá llarga estona; pot afegirhi encara alguna cosa mes; puig lo mal rebut en las collitas de garrofas, avellanas y tota classe de fruitas, en la de vins, en los sembrats qu' estaban á punt de segar, y fins en las hortalissas, fou gran durant la nit del Dimecres al Dijous.

Ab aquesta ventada y la pedregada del 23 de Abril, los pagesos han quedat en bastant mal estat.

..

Encara que nosaltres no siguem polítics agraphim lo saludo que 'ns dirigeix lo nou

periódich *Diario Democrático de Tarra-gona* al qui desitjem molts anys de vida.

..

La premsa de la capital del Principat se ocupa extensament de nostre ferro-carril, y porta la categoria de cada una de las es-tacions de la línea.

Serán de primera classe, Barcelona y Vi-lanova y Geltrú; de segona Valls; de ter-cera, Picamoixons, Vilabella, Vendrell y Sitjes; y de quarta, Salomó, Rubials, Roda, Calafell, Cubellas, Castelldefels, Gavá y Prat.

..

Aquesta Redacció ha rebut un exemplar de la obra «Higiene de la vista,» escrita per lo Dr. A. Magne, y traduhida al castellá per D. Cassiá Macias y Rodriguez, metje oculista.

En un de nostres números pensem ocu-parnos extensament de la referida obra.

Los que vulguin adquirirla poden diri-girse á l' acreditada llibreria de D. Cárles Bailly-Bailliere, Plassa de Santa Ana, nú-mero 10, Madrit.

..

Segons lo *Diario de Villanueva y Geltrú* l' Empresa del ferro-carril de Valls á Bar-celona ha cedit á aquella població uns 360 metres de terreno per' allargar la Rambla anomenada Ventosa. Nos alegrém infinit, y enviem als vilanovins la enhorabona per la mellora que acaban d' adquirí.

..

En lo sorteig efectuat aquesta setmana en Madrit, ha sigut premiat ab mil duros lo número 4026, despatxat en l' Administració d' aquesta Vila.

..

Se diu que D. Francisco Pí y Margall, després de visitar la capital de nostra pro-vincia, anirá á las poblacions de Reus y Valls.

..

La construcció de carros per lo transport de mercancias ha arribat en esta Vila á tal

grau de perfeccionament desde algun temps ensá, que de llunyanas poblacions se fan encárrechs pera construirse. Ara mateix, lo conegut constructor Sr. Joseph Anguela ha rebut ordre de montar dos carros ordinaris per' quatre animals de tiro, destinats al transport de farina, de una companyia de Estella (Navarra); altres constructors n' es-tán montant pera Zaragoza y altres per' po-blacions de la provincia de Lleyda.

La solides, especialment la de las rodas, y la lleugeresa que tenen actualment los carros fabricats en esta Vila, es lo que lis va donant tanta anomenada, y no duptem que si los constructors segueixen esmerant-se en servir be, no 'ls faltará fenyá llarga.

~~~~~

LAS CIGALAS.

~~~~~

Los grechs eran acérrims partidaris del cant de las cigalas y gosavan sempre que las sentian. Prou ho diu Plató al comensa-ment de sa Fedra. Homer las compara als vells sabis de Troya, asseguts á las portas Sceas, á causz de la suavitat de sa eloqüen-cia. En Laconia s' alsá un monument á la bellesa del cant d' ellas ab una inscripció destinada á celebrar son mérit.

Las cigalas, segons los mateixos grechs, descendian d' uns homes nascuts del fanch de la terra, los quals ensenyavan l' art de la música á las Musas, y tenian tal passió per l' armonía que no 's recordavan de menjar y beure, arribant al punt de morir-se de fam. Las Musas agrauidas los trasfor-maren en cigalas, donantlis la facultat de viurer sense menjá pera ocuparse solsamente del cant. Aquesta ingeniosa faula pin-ta l' indiferencia dels artistes, olvidantse dels cuydados de la fortuna per lo amor al art: per aixó era l' emblema de la música. Se la representava sobre d' un instrument de cordas; la cítara. Cóntan qu' un dia dos tocadors d' eix instrument, Eunom y Aris-tó, tocavan junts en lluyta de talent, se trencá nna corda de la cítara del primer, y

que al instant una cigala s'hi posá, reemplassant ab tal acert la corda trencada que li feu alcansá la victòria.

Los egipcis trassavan la figura d'ella en sos geroglífichs, també com á símbol de la música. Era, especialment, entre 'ls atenienses, un distintiu de noblesa, y los que 's vanagloriavan de l'antiguetat de sa rassa, pretenent esser authochtons, ó nascuts de la terra del país, portavan una cigala d'or en los cabells. Los locrians imprimian en sas monedas la figura de dit insecte.

Tant los xinos com los grechs las tenian presoneras en sas habitacions per procurar lo plaher de sentir las. Los últims apreciavan son cós com á plat delicat, escullint, segons Aristóteles, las famellas plenas d'ous y sobre tot las ninfas que buscavan en la terra y als peus dels arbres. Los llatins eran poch aficionats á son cant, y sols trobavan en éll un só ronch y desagradable.

Quan mes forts son los calors de l'estiu mes penetrant y continuat es lo soroll que fan. Los antichs deyan que las cigalas gosavan al mateix temps que veyan gosar al home, y quant mes los veyan divertir-se, mes redoblavan la vivacitat de sos cants.

Se ha observat que 'l mascle es sols lo cantor, mentres que la femella es la qu'está callada. Hi há, sens dupte, especies exóticas, quals femellas cantan com los mascles, puig tenen los órganos desarrollats y no rudimentaris com los de las europeas.

Los fabulistas han dit equivocadament que las cigalas eran un exemple d'imprevisió, y no es així, puig s'alimentan de la sava dels arbres. Se creu que 'l *maná purgant* de Calabria surt d'una especie de freixa, per efecte de la picadas de dits animals. Las femellas tenen en la extremitat del abdóment una barrina provista de tres pessas. Al bell mitj s'hi troba un punxó que 's clava en una rama y manté allí l'insecte, mentres que las dos válvulas dentadas, sérran la fusta y produheixen un forat, ahont la femella hi deposita 'ls ous. D'aquets surten unas eruguetas blancas del tamany d'un cap d'agulla que baixan á lo llarch dels tronchs y s'amagan en la terra

ahont xupan las arrels dels arbres. Se transforman en ninfas poch ágils, ab rudiments d'alas. Sas potas anteriors molt desenvol'tas, las hi permet escavá la terra y adherirse á las arrels. Al acabarse la primavera las ninfas surten de la terra, s'enganxan al tronch y las cigalas se despullan per la tarde de la pell de ninfa, que queda entera y dessecada. Primé son débils y s'arrastren penosament sobre 'ls tronchs. Al següent dia, recalentadas pe 'l sol revolotejan y 'ls mascles se posen á cantá. Son cant es fort y agut, vá debilitantse poch á poch, fins qu'acaba per una especie de soroll semblant al que fá l'ayre que surt per una petita obertura d'una bufeta comprimida.

Lo naturalista Solier conta una observació feta per son amich Boyer, apotecari d'Aix, y que repetí en sa companyia. Las cigalas son per lo general porugas y volan al primer soroll sospitós que senten. N'obstant, quan una d'ellas canta, pot hu atansarsi xiulant d'un modo tremolós, imitant al seu cant, pero dominantla. Allavors baixa del arbre poch á poch, com per'atansarse al xiuladó y luego 's deté. Si se li presenta una canya se posa en ella y baixa pausadament reculant. Se deté de temps en temps, com per'escoltá, y acaba per arribar fins al observadó atraguda per l'armónia. Boyer un dia conseguí qu'una 's colloqués damunt del seu nás y que cantés al mateix temps qu'él xiulava d'acort ab ella. La cigala, que semblava gososa ab aquest concert, havia perdut la por. Se creuria, fentse un poch de il·lusió, assistí tal volta al desafío dels dos tocadors de cítara. ¡Quants n'hi há en aquest mon que per efecte de las manyas de mes de quatre arriban á esser enganyats, colocantse en idéntica situació que las cigalas del apotecari d'Aix!

M. A.

PIANO

N'hi ha un de magnífich pera vendrer, vertical, nou, de la acreditada fàbrica Raynard y Maseras.

Las personas que desitjin veure 'l podan dirigir-se á En Joseph Fornells.

VALLS:—Estampa de Francisco Pellisser.